

Entrevista a Enric Sòria

Enric Sòria, un escriptor culte

Acaba de publicar un volum de prosa que ben bé es pot situar entre els més brillants i engrescadors dels darrers anys: *Mentre parlem. Fragments d'un diari iniciàtic* (Premi Joanot Martorell 1990). Tot i que la crítica i el públic català general no se n'haja assabentat gaire.

Enric Sòria (Oliva, la Safor, 1958) és una de les poques persones cultes que hi ha al País Valencià. A més a més, al costat d'un fons remarcable de coneixements diversos que sap pair adequadament i tractar amb un pensament agosarat i alhora amarat de trelat, en aquest jove escriptor trobem una personalitat enormement atractiva. Afectuós, ple d'amabilitat, posseeix un to d'ironia gens maliciós que incita al joc mental divertit i una timidesa tan púdica i respectuosa que li impedeix saber on fixar la mirada davant l'expressió de qualsevol bestiesa, la qual cosa succeeix cada dos per tres en un país tan inculte com el nostre.

—*¿No és una mica precoç llegir La muntanya màgica als quinze anys, com vas fer tu?*

—No estic massa convençut que això es dega a cap precocitat. És una cosa normal: m'agradava llegir i llegia tot allò que estava al meu abast, i ja està. En ma casa tenien prou costum de llegir i disposaven d'una biblioteca possiblement més acceptable que el que és comú, sobretot per a aquella època de quan jo era menut. Pel que jo tinc entès, el meu avi matern era analfabet, però li agradava que li llegiren coses. Ma mare sempre ha estat molt *artista*: li agradava pintar, tocar la guitarra i llegir llibres, en especial novel·les. L'ambient familiar, per tant, era propici per a obrir-me els ulls a la cultura, i a la lectura.

—*Vas nàixer en un poble de la Safor, a Oliva. Però, en realitat, hi has viscut molt pocs anys. En el fons, ¿d'on et sents?*

—Els meus pares no podien permetre's el luxe de pagar-me els estudis. En canvi, el germà de ma mare, l'actor Vicente Parra, sí. I d'ací ve que, des dels vuit als dotze anys, me'ls passara en un col·legi de Madrid, el Fray Luis de León, on —vaig tenir sorteta— sabien ensenyar... Aleshores parlava en castellà i em mocava amb

mocador, cosa que la gent trobava prou extraordinària... Per fi, me'n vaig a València a fer la carrera. Sóc de València ben mirat: això ho tinc perfectament clar a hores d'ara. Porte vivint allí prop de vint anys i, per tant, sóc més de València que de cap altre lloc.

—*I ¿com han estat les teves relacions amb València?*

—Quan la vaig descobrir, va sorgir entre nosaltres un enamorament a primera vista, i tot resultà molt feliç i agradós. Ara bé, pel mateix fet que jo sóc d'allí, m'adone que el temps no ha passat debades per a València ni tampoc per a la meua relació amb ella. D'una banda, hi ha una degradació física que converteix València en una mena d'orografia destruïda. Per l'altra, de tot allò que durant l'època de la transició semblava que configuraria València com una ciutat amb una personalitat pròpia, només queden recialles, pràcticament res. València està convertint-se en una ciutat molt anodina i molt trista. I el mateix fet de ser d'allí és una manera de no ser, això ho tinc molt clar. Així que m'ha tocat viure a València una història d'oportunitats perdudes, de *desencontres*, de destrucció, d'oblit, d'emascarament constant d'una realitat possible... ¡És molt lamentable! ¡I dolorós!

—*¿Per què vas triar llicenciar-te en Història Antiga?*

—Per una espècie de fidelitat a manies infantils. Des de molt menut, jo volia ser egipciòleg. Vaig llegir *Los diez mandamientos*, després vaig veure la pel·lícula i em vaig quedar fascinat. Probablement el que més em va fascinar va ser l'actriu protagonista, però de tota manera allí hi havia alguna cosa que m'interessava de veres. Quan vaig començar la carrera, és possible que m'interessara més la història medieval o la moderna, però vaig cedir a l'impuls primitiu.

—*¿També la decisió de ser escriptor respon a un desig infantil?*

—No, això va anar sorgint molt a poc a poc, i de fet no ho he tingut mai massa clar. Perquè jo el que volia ser era lector: m'atreia la literatura, m'atreien els llibres, però com a lector. Mai no he tingut l'obsessió de ser escriptor per damunt de tot. Ara bé, posats a llegir tants llibres, ¿per què no escriure'n algun? És una via barata i assequible d'omplir aquella necessitat d'expressió que tenim.

—*I triés la poesia per a expressar-te...*

—Sí, perquè era allò que menys em costava. A mi, el que m'hauria agradat sempre és narrar. En realitat, com que no

tinc cap imaginació, sóc un narrador frustrat. Perquè jo vaig arribar a la literatura per la narrativa. Si els meus dos primers llibres foren de poemes, es deu en gran part a la comoditat de l'expressió poètica —això no vol dir que un poema no el treballes durant mesos o anys— i al meu caràcter arrauxat, que s'adiu més a plasmar coses concretes, delimitades. La narració resulta molt més complexa, s'ha de crear un món de significacions, i jo per a crear un món no tinc prou cul...

—*A pesar d'això, després dels teus poemaris Mirall de miratges i Varia et me-*

morabilia, ve el llibre que acabes de publicar. Mentre parlem, ¿què és un diari?, ¿com has arribat a aquesta nova forma d'expressió?

—Jo duia un diari, per raons que se m'escapen, on apuntava allò que se m'acudia. Ben pensat, més que un diari es tractava d'un banc de proves de prosa, o d'assaigs. Com que no tenia on publicar, ja que no em coneixia ningú, anava acumulant materials en aquell diari. Però, encara que coneixia l'existència del diari com a gènere, jo no tenia cap intenció de publicar allò que estava escrivint, en absolut, fins que em vaig adonar de la gran consistència i potència del gènere a través de la lectura de tres dels seus productes més fascinants: *El quadern gris*, de Josep Pla, que és una obra mestra; el diari de Pavese, que en un altre sentit també ho és, a més de ser enormement profund i intel·ligent; i el diari de Fuster, que també em sembla un exemplar magnífic —d'altra banda, jo l'he saquejat en molts aspectes, i crec que Fuster és un dels autors més útils per a escriure en català.

—*La literatura, la història, la filosofia, la mateixa València, són temes recurrents del teu diari iniciàtic. Però també, i en gran manera, el cine. ¿D'on prové i com és la teua afició de cinèfil?*

—Home, això també em ve de família... Jo m'he criat veient cine sense parar, tots els dies i de tot tipus. Com a espectador, considere que és el millor producte que ha oferit el segle XX en art, quan s'ha fet tenint consciència de les seues immenses possibilitats. És l'art, doncs, del meu segle, a molta distància dels altres a més a més, suposat, naturalment, que les facetes industrials del cine no se l'hagen menjat. Per això m'entristeix tant comprovar en què han convertit aquest art últimament, ¡amb les excepcions de rigor!

—*¿Quina hauria de ser en l'actualitat la funció de l'intel·lectual?*

—Sobre el tema s'han fet diverses retòriques i algunes d'elles m'agraden més que unes altres. De tota manera, no sé quina és exactament la funció que hauria de tenir l'intel·lectual en la nostra societat, si és que haguera de tenir alguna, no ho sé. Probablement, tornar a fer evidents les evidències en podria ser una vàlida. En qualsevol cosa; el que sí que sé és quina no hauria de tenir: la de ser un *cantamanyanes* pagat pel poder de torn per a dir allò que el poder vol en cada moment que siga dit, amb una certa sanefa i una certa perfecció formal.

Ignasi Mora

